

Barne- og familiedepartementet
Regjeringen.no

Høringsvar på forslag til endring i gjeldsinformasjonsforskriften

Forbrukerrådet viser til at Barne- og familiedepartementet 14. juli sendte forslag til endringer i gjeldsinformasjonsforskriften på høring. Forslaget tar sikte på å utvide gjeldsinformasjonsordningen til også å gjelde med pantesikret gjeld. Departementet ber om eventuelle merknader til forslaget innen 14. oktober 2022.

Forbrukerrådet oversender med dette sitt høringsvar, som er innsendt ved bruk av departementets digitale løsning for høringsuttalelser.

Forbrukerrådets hovedpunkter kan oppsummeres slik:

- Forbrukerrådet støtter departementets forslag om å utvide gjeldsinformasjonsforskriften slik at også pantesikret gjeld kan omfattes av ordningen. Forbrukere som ønsker å få kontroll over egen gjeldssituasjon vil ha stor nytte av all gjeld er samlet i en informasjonskilde som oppdateres i nær sanntid.
- Forbrukerrådet ber departementet om å komme tilbake med forslag til lovendring slik at gjeld fra offentlige institusjoner kan bli inkludert i gjeldsinformasjonsordningen. Forbrukere som ønsker å få kontroll på egen gjeldssituasjon vil ha stor nytte av all gjeld er samlet i en informasjonskilde som oppdateres i nær sanntid.
- Forbrukerrådet ser ikke at en utvidelse av gjeldsinformasjonsordningen til også å gjelde pantesikret gjeld, medfører vesentlige inngrep i personvernet, ettersom hovedtyngden av denne typen gjeld allerede stilles åpent tilgjengelig i grunnbøker og løsreregistrene.
- Forbrukerrådet mener det må fremkomme mer informasjon om de enkelte gjeldspostene i gjeldsregistrene

Noen generelle innledende betraktninger

Gjeldsutviklingen, slik den blir uttrykt i nøkkeltallsrapportene fra Gjeldsregisteret.com, viser at gjelden i norske husholdninger økte høsten 2022. I antall er det i oktober 2022 7 575 621 usikrede kreditter fordelt på 3 205 687 personer, hvilket er en økning på 77 425 kreditter og 8 897 personer fra september. Samlet rentebærende forbruksgjeld beløper seg til 125,5 milliarder kroner, hvilket er en økning på 0,7 milliarder kroner fra forrige måned. Rentebærende kredittkortgjeld beløper seg til 44,5 milliarder kroner, hvilket er en økning på 0,9 prosent fra september. Nedkjølingen av husholdningenes kredittopptak, som vi erfarte under pandemien, har med andre ord opphørt.

Dette skjer samtidig som husholdningenes økonomiske trygghet svekkes. På oppdrag av [BFD har SIFO kartlagt den økonomiske statusen i norske husholdninger](#) i sommermånedene i 2022. Sammenliknet med tilstanden sommeren 2021, er utviklingen lite lystig.

Andelen husholdninger som er økonomisk trygge faller signifikant. Andelen husholdninger som enten sliter med økonomien eller har alvorlige økonomiske problemer er langt større nå enn under pandemien.

	Jun 2021 (antall og andel)		Aug 2022 (antall og andel)		Endr. i antall	Endr. i %
Økonomisk trygge husholdninger	1 655 000	65 %	1 247 000	49 %	- 408 000	-25 %
Økonomisk sårbare husholdninger	713 000	28 %	889 000	35 %	176 000	25 %
Husholdninger som sliter med økon.	127 295	5 %	280 000	11 %	152 705	120 %
Husholdn. med store økon. problem	50 918	2 %	130 000	5 %	79 082	155 %

Verst er det kanskje at SIFO identifiserer en urovekkende stor andel husholdninger som er i risiko for matfattigdom. SIFO v/ Christian Poppe anslår at 8 prosent av husholdningene i Norge i 2022 risikerer matfattigdom. Matfattigdom gir seg utslag i at husholdningene avstår fra måltider for å kunne dekke økte generelle livoppholdskostnader.

Økning i andelen husholdninger som er økonomisk sårbare eller sliter med økonomien eller er i alvorlige økonomiske vansker gjør det brått viktigere å styrke hjelpeapparatet og selvhjelpsapparatet i det norske samfunn.

Gjeldsinformasjonsordningen er en sentral brikke i disse apparatene. Ordningen setter både den enkelte forbruker, og forbrukers hjelpere i stand til å ta kontroll på egen gjeldssituasjon. Ordningen gjør det enklere kredittyttere som skal kredittvurdere forbrukere.

Det skulle være åpenbart at det nå haster med å utvide gjeldsinformasjonsordningen med flere former for gjeld. Vi forventer at regjeringen prioriterer det arbeidet høyt.

Forbrukerrådet vil i det etterfølgende kort utdype noen få av våre synspunkter. Utover dette viser vi til innspillene vi ga våren 2021, da departementet gav oss anledning til å dele våre erfaringer med gjeldsinformasjonsordningen. Vi viser også til høringsvar fra 10. januar 2022 vedrørende revisjon av gjeldsordningsloven ¹, hvor vi også tok opp forhold knyttet til utvidelse av gjeldsregistrene. Vi viser også til fellesbrevet fra Finans Norge og Forbrukerrådet til Barne- og familiedepartementet v/ Statsråd Toppe 16. februar i år.

Behovet for å utvide ordningen med pantelikret gjeld

Forbrukerrådet støtter forslaget til å utvide dagens gjeldsinformasjonsordning til også å gjelde pantelikret gjeld, enten det pantet er i bolig, bil, båt, hytte eller såkalt legalpant. I motsetning til departement tar vi ikke utgangspunkt i interessene til bankene og andre utlånsinstitusjoner for vårt standpunkt. Vårt utgangspunkt er at forbrukere skal ha tilgang til flest mulig gjeldsopplysninger om seg selv på ett og samme sted som oppdateres i nær sanntid. Registrering av pantelikret gjeld i gjeldsinformasjonsystemet vil bidra til dette. Forbrukerrådet legger til grunn at forslaget vil føre til at opplysninger om pantegjeld vil kunne innhetens raskere og enklere enn det som er tilfellet i dag for forbrukere.

Vi registrerer at Barne- og familiedepartementet er i tvil om en utvidelse av gjeldsregistrene til å inkludere pantelikret gjeld vil ha noen verdi for forbrukere som ønsker oversikt over egen gjeldssituasjon. Det overrasker oss, for det fremstår som en selvfølgelig for Forbrukerrådet. Vårt syn deles med andre instanser som i våren 2021 delte sine erfaringer med departementet. Nyten i en mer helhetlig gjeldsinformasjonskilde for forbrukere bør legges til grunn i den videre arbeidet med gjeldsordningsloven.

Behov for å utvide gjeldsregistrene med flere former for gjeld

Forbrukerrådet ser frem til de varslede vurderingene om å utvide gjeldsordningen ytterligere, herunder gjeld fra andre kredittyttere enn

---

¹ [Høring – Endringer i gjeldsordningsloven og livsoppholdsforskriften - regjeringen.no](#)

finansforetak. Offentlige kredittyttere som Husbanken, Statens Lånekasse for utdanning og Statens pensjonskasse, har utviklet seg til å bli signifikante tilbydere av lån. Gjelden fra disse aktørene bør derfor synliggjøres i gjeldsregistrene.

Forbrukerrådet mener også at gjeldsinformasjonsordningen bør utvides til å gjelde inkassogjeld. Vi har argumentert for en slik utvidelse i tidligere høringsvar og i vårt bidrag til evalueringen av gjeldsinformasjonsordningen i 2021, samt brev sendt av 16. februar.

I dag finnes det fortsatt ikke et velfungerende inkassoregister i Norge hvor den enkelte skyldner kan få oversikt over egen inkassogjeld i samtlige inkassobyrå i sanntid. Forbrukere som ønsker å få kontroll over egen gjeldssituasjon vil ha stor nytte av at all gjeld, herunder også inkassogjeld, er samlet i en informasjonskilde som oppdateres i nær sanntid.

Det er flere fagmiljø som poengterer behovet for velfungerende inkassoregister. I vår dialog med offentlige gjeldsrådgivere er dette et gjengangstema. Også Virke Inkasso vektla dette da de delte sine erfaringer med gjeldsinformasjonsordningen med Barne- og familiedepartementet våren 2021.

Forbrukerrådet er innforstått med at departementet vurderer det slik at en utvidelse av gjeldsinformasjonsordningen til også å gjelde Inkassogjeld forutsetter endring i gjeldsinformasjonsloven. Forbrukerrådet mener det viktig at et slikt lovarbeid gis prioritet. Vi må forvente en økning i inkasso, ettersom det i dag er 410 000 husholdninger som enten sliter med husholdningsøkonomien eller har alvorlige økonomiske problem.²

[Utvide gjeldsinformasjonsordningen til å inneholde mer informasjon om de enkelte gjeldspostene](#)

Ved flere tidligere anledninger har Forbrukerrådet etterlyst mer informasjon om de enkelte gjeldspostene i gjeldsregistrene. Mer informasjon om de enkelte gjeldspostene i gjeldsregistrene vil effektivisere innbetalingsprosessen for skyldnere. Dette er særlig viktig for dem som har gjeld til mange kreditorer. Det vil også fremme virksom konkurranse i kredittmarkedene, ved at det blir lettere for skyldnere å bytte leverandør og slå sammen ulike gjeldsposter.

---

² [Dyrtid under oppseiling. Hvordan takler husholdene de økende levkostnadene? \(oslomet.no\)](#)

Konkret bør gjeldsregistrene vise opprinnelig produkt navn på gjeldsposten, kontonummer og kid-nummer som skal benyttes ved innbetaling for hver enkelt gjeldspost.

Økonomiske eller administrative konsekvenser for det offentlige

Departementet slutter at utvidelsen av gjeldsinformasjonsloven ikke vil ha økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige. Basert på vår dialog med det offentlige hjelpeapparatet, forstår vi det slik at gjeldsrådgiverne forut for gjeldsinformasjonsordningen brukte uker på å kartlegge den reelle gjeldssituasjonen til skyldner i øyeblikket. Med innføringen av gjeldsregistrene er dette blitt vesentlig enklere og har medført signifikante tidsbesparelser.

I en enkel spørring vi har gjennomført blant gjeldsrådgivere i Oslo og Viken i oktober i år, fremkommer det at gjeldsrådgiverne i dag bruker 2,6 timer i gjennomsnitt sammen med skyldnere på å innhente oversikt over utestående gjeld. Siden det fortsatt er gjeld som ikke synliggjøres i gjeldsregistrene eller ved innlogging på inkassobyråenes hjemmesider i sanntid, anslår gjeldsrådgiverne likevel at det tar 29,6 dager i gjennomsnitt fra de igangsetter kartleggingen til de har den fullstendige oversikten.

Å utvide gjeldsinformasjonsordningen til også å gjelde pantesikret gjeld og inkassogjeld, må antas å bidra til ytterligere effektivisering av det offentlige hjelpeapparatet. Også dette taler for å prioritere arbeidet med å utvide gjeldsregistrene til også å gjelde flere former for gjeld.

Oslo, 14. oktober 2022

Med vennlig hilsen
Forbrukerrådet

Jorge B. Jensen (s.)
Fagdirektør

Bjarki Eggen (s.)
Seniorrådgiver